

Ortopedi Jari Syrjänen kisoissa Huippu-urheilijan luottolääkärinä

Kun urheilijamme ponnistelevat estradeilla, kulisseissa tukijoukot varmistavat urheilijan hyvinvointia. Kotimaassa ja maailmalla yleisurheilukisoja kiertää luottolääkärinä myös ortopedi **Jari Syrjänen**. ”Erikoistuminen urheilulääketieteeseen syntyy oman mielenkiinnon ja lajituntemuksen kautta”, maajoukkueläkäri ja Suomen Olympiakomitean urheilulääketieteen asiantuntijaryhmän jäsen sanoo.

Teksti: Sairaala ORTON • Leila Timonen **Kuva:** Nina Kaverinen

ORTONin ortopedin, Jari Syrjäsen reissukalenterissa on pariin isoon kisaan osallistuminen vuosittain. Mieleenpainuvista kokemuksista Pekingin olympialaiset nousevat upeiden puitteiden ja onnistuneiden järjestelyjen kautta päällimmäisiksi. Mutta nyt tehdään jo täysillä työtä ensi kesän Berliinin MM-kisojen eteen. Se on niin urheilijoille kuin myös heidän huoltojoukkoilleen pitkän tien huippenus.

Jari Syrjäsen mukaan kyseessä on luottamustehtävä, sillä huippu-urheilijan lääkärinä hänen on tunnettava potilaansa perinpohjaisesti: ”Vammojen hoito on tavallista ortopediaa, mutta potilaina he ovat poikkeuksellisia.”

Urheilulääketieteeseen ei voi erikoistua ja se on myös erotettava liikuntalääketieteestä, joka tutkii liikunnan ja terveyden yhteyttä. Sen sijaan huippu-urheilijoiden lääkäriksi spesialisoidutaan tyyppillisesti oman urheilu-uran jälkeen. Syrjänenkin on korkeushyppääjänä kuluttanut piikkareita kentillä.

”Oma urheilutausta auttaa asettumaan huippu-urheilijan nahkaan erilaisissa hoito- ja kuntoutustilanteissa. Muutenkin tähän pitää olla vahva henkilökohtainen suhde, sillä talkoootyönä tähän kuuluu paljon vapaa-aikaa”, Syrjänen kertoo sitoutumista vaativasta harrastuksesta.

RISKIANALYYSI URHEILIJAN KANSSA

Urheiluvammojen hoito on paljon muuta kuin leikkaamista. Monet vaivat hoituvat konservatiivisin menetelmin, levolla ja oikealla kuntoutuksella.

Hoitosuunnitelma ja -aikataulu laaditaan yhteistyössä urheilijan kanssa. Yleensä vain välitöntä hoitoa vaativat vammat leikataan kauden aikana.

”Jos vamma ei parane odottamalla, se hoidetaan heti, jotta urheilija pääsee mahdollisimman pian takaisin harjoittelemaan”, Syrjänen toteaa.

”Urheilijalla on kuitenkin aina ratkaisuväliltä mahdollisesta leikkauksesta päätettäessä. Lääkärin tehtävänä on selvittää urheilijan kanssa leikkauksen riskejä ja etuja ja olla tukena ratkaisussa. Urheilulääkärin työ perustuu pitkälti kommunikointiin ja luottamukseen.”

Vammojen kuntouttaminen tehokkaasti ja turvallisesti on kellosepän tarkkuutta vaativaa työtä:

”Pohjalla on aina lääkärin hyvä lajituntemus. On tiedettävä riskit ja kuormitukset, sillä lajeissa rasitukset ovat erilaisia. Etenkin kuntoutuksen kannalta lajituntemus on kaiken perusta ja auttaa päättämään, mitä ja miten vammoja kuntoutetaan mahdollisimman tehokkaasti”, Jari Syrjänen kertoo.

URHEILIJAN TYÖTERVEYSLÄÄKÄRI

Yleisurheilujoukkueella on kaikkiaan kymmenkunta lääkäriä, jotka vuorottelevat mahdollisuuksiensa mukaan kisoissa. Ortopedi voi toimia oman erikoisalansa asiantuntijana urheilijan terveyttä hoitavassa tiimissä silloinkin, kun urheilijan laji on vieraampi. Kisalääkärin tehtävien ohella työlliställä on osallistuminen vuosittaisten terveystarkastusten tekemiseen.

”Se on tärkeä perustutkimus, jossa selvitetään urheilijan terveydentilaa ja vammaturkimusten lisäksi seulotaan muun muassa sydän- ja verenkiertoelimistön sai-

rauksia sekä astman ja allergioiden oireita. Olisi hyvä, että terveystarkastuksia tehtäisiin jo junioritasolla urheiluille riskien selvittämiseksi”, Syrjänen toteaa.

Osa urheilulääkärin työnkuvaa on seurata alati kehittyvää antidopingtyötä, etenkin kiellettyjen ja sallittujen lääkeaineiden tuntemus on tärkeää.

”Yhteistyötä antidopingtoimikunnan kanssa tehdään jatkuvasti. Kilpailujen testitilanteissa lääkäri on urheilijan mukana, mutta muuten doping ei juuri näy käytännön työssä. Suomalainen urheilu on mielestäni aika puhdasta”, Syrjänen toteaa.